Simposium Ekonomi 2012: Sidang Panel Mengenai "Perspektif Dasar Global" Amerika Syarikat, 1 September 2012

Ucaptama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati kerana diberikan peluang untuk berucap pada sesi penutup sidang panel Simposium Ekonomi tahun ini, bagi membicarakan tentang perspektif dasar global di Jackson Hole. Ucapan saya akan berkisar pada dasar global dari perspektif seorang penggubal dasar dari sebuah ekonomi sedang pesat membangun, untuk membincangkan tentang perubahan dalam perkembangan terkini dasar global, kesan limpahan dasar global khususnya dalam ekonomi sedang pesat membangun, dan keutamaan dasar negara sedang pesat membangun di Asia dalam persekitaran ini.

Landskap ekonomi dan kewangan global telah melalui perubahan yang amat pesat sejak dua dekad kebelakangan ini. Namun motivasi dan kemajuan yang mendasari proses penggubalan dasar tidak mencerminkan perubahan ini. Perbezaan antara dasar dengan landskap baharu ini telah menjadi semakin ketara sejak krisis kewangan global pada tahun 2008. Lantaran itu, penggubal dasar telah menghadapi cabaran untuk menangani peningkatan risiko dan ketidakseimbangan sebelum krisis, menyekat dan membendung krisis sebaik sahaja berlaku, dan seterusnya menguruskan kesan selepas krisis.

Pada peringkat negara, perubahan ini adalah nyata. Perubahan yang sebahagian besarnya didorong oleh inovasi dan kemajuan dalam teknologi kini telah menghasilkan sistem kewangan yang lebih kompleks dan lebih saling berhubung-kait dengan kegiatan kewangan yang telah tersebar luas melangkaui pengantara kewangan tradisional. Lebih ketara lagi ialah perubahan asas yang berkaitan dengan globalisasi kewangan, yang telah menyebabkan dunia lebih saling berhubung dan saling bergantung.Sejak bermulanya krisis ini, tindak balas dasar pada peringkat negara telah dilaksanakan dengan menyeluruh dan pada skala yang tidak pernah dilakukan sebelum ini. Ini bertujuan untuk memulihkan operasi sistem kewangan dan untuk mengelakkan kemerosotan yang ketara dalam kegiatan ekonomi. Dasar monetari dilonggarkan dengan ketara, apabila kadar faedah diturunkan dengan cepat ke paras paling rendah. Pengembangan fiskal secara kumulatif pada tempoh 2007-2009 berjumlah hampir mencecah purata empat peratus daripada KDNK. Sementara itu, keutamaan dasar sektor kewangan adalah untuk menstabilkan pasaran kewangan dan memulihkan aliran kredit.

Meskipun kemelesetan ekonomi telah dapat dielakkan, dasar monetari yang akomodatif telah diteruskan dengan intervensi secara meluas dalam pasaran kewangan untuk menyokong pemulihan. Walau bagaimanapun, dasar fiskal beralih ke arah menangani kemampanan fiskal dan keberhutangan awam yang meningkat berikutan rangsangan dan sokongan fiskal yang ketara kepada sektor kewangan. Cabaran yang dihadapi adalah untuk mencapai konsolidasi ini, di samping memastikan bahawa pemulihan ekonomi dan keyakinan pasaran tidak terjejas.

Dari segi reformasi kewangan yang menyeluruh untuk mengatasi kelemahan yang mengakibatkan krisis dan memperkukuh daya tahan sektor kewangan, penekanan telah tertumpu pada usaha mempertingkat pengawalan dan menangani kebimbangan kewangan makro untuk mengelak peningkatan

ketidakseimbangan kewangan. Dasar ini turut disokong oleh pelbagai perubahan dalam rangka kerja perundangan dan struktur keinstitusian.

Satu aspek dasar yang belum diberikan perhatian yang meluas ialah dimensi penggubalan dasar merentas sempadan, meskipun terdapat kesalingbergantungan antara ekonomi yang semakin meningkat. Dunia yang semakin saling berhubung-kait telah dicerminkan oleh kejutan kewangan dan ekonomi yang cepat tersebar ke seluruh ekonomi global dan sistem kewangan antarabangsa pada tahun 2008, dan gangguan rantaian bekalan global yang berpunca dari Jepun pada tahun 2011.

Walaupun berlaku perubahan ini, pengaturan keinstitusian dan tadbir urus bagi kerjasama dan keselarasan dasar masih belum mencapai tahap yang setara dengan tahap integrasi ekonomi dan kewangan global. Meskipun usaha secara bersendirian oleh sesebuah ekonomi adalah penting untuk memastikan bahawa mereka tidak menjadi punca kepada ketidakstabilan negara lain di dunia, namun ini tidak lagi boleh menjamin kestabilan secara kolektif. Ekonomi sedang pesat membangun yang lebih terbuka dan bersepadu dengan ekonomi global dan sistem kewangan antarabangsa adalah yang paling terjejas ekoran perkembangan ini.

Krisis kewangan global dengan jelas menunjukkan kepentingan dimensi antarabangsa dalam penggubalan dasar global. Pada peringkat awal krisis, penurunan kadar dasar yang diselaraskan, peningkatan kemudahan mudah tunai dalam dolar AS oleh beberapa bank pusat utama, dan langkah pengembangan fiskal bersepadu yang belum pernah dilakukan sebelum ini dan bersepadu telah dapat menangani kemelesetan ekonomi global. Penubuhan Lembaga Kestabilan Kewangan (Financial Stability Board, FSB) pada tahun 2009, bersama-sama dengan Jawatankuasa Penyeliaan Perbankan Basel (Basel Committee of Banking Supervision), juga telah menjadi tumpuan bagi banyak usaha pembaharuan dalam sektor kewangan global. Meskipun ini merupakan satu langkah yang positif, semua usaha ini masih baharu dan sederhana dalam persekitaran yang perubahan asas telah pun berlaku sejak beberapa lama, serta telah menjadi penting dan meluas.

Cabaran Ekoran Kesan Limpahan Dasar Global

Saya akan beralih pula kepada cabaran-cabaran yang wujud daripada kesan limpahan dasar global, khususnya dalam ekonomi sedang pesat membangun. Dengan ekonomi-ekonomi dunia kini saling bergantung dan kesan penularan merentas sempadan menjadi fenomena yang ketara dalam persekitaran baharu ini, kesan limpahan dasar global tersebut dengan mudah tersebar ke bahagian lain dunia melalui hubungan ekonomi dan kewangan. Walaupun akibat gangguan ekonomi dan kewangan global sememangnya telah menjadi tumpuan perbincangan, namun kesan limpahan dasar global kurang dibincangkan.

Kesan limpahan yang ketara dan berterusan adalah akibat pelbagai dasar yang dilaksanakan dalam ekonomi maju, termasuk pelonggaran monetari yang tidak pernah dilakukan sebelum ini, rangsangan fiskal yang disusuli oleh konsolidasi fiskal, penambahbaikan dan penyelesaian sektor kewangan, inisiatif untuk mengurangkan keberhutangan sektor awam dan swasta, dan kesan daripada pembaharuan pengawalseliaan global.

Persekitaran monetari global yang sangat akomodatif telah menjana mudah tunai global yang lebih tinggi. Walaupun keadaan ini menyumbang kepada pengaliran semula kredit, ini memburukkan lagi aliran masuk modal yang meningkat secara mendadak dalam ekonomi sedang pesat membangun. Aliran masuk ini telah menyebabkan pengukuhan yang ketara dalam mata wang, kenaikan harga aset, pertumbuhan kredit yang lebih kukuh, dan bagi sesetengah ekonomi, pertumbuhan adalah melebihi tahap potensi (overheating).

Namun begitu, aliran masuk ini telah diikuti oleh aliran keluar modal, berikutan aktiviti pembayaran balik hutang terutamanya oleh kumpulan perbankan di negara-negara yang terjejas oleh krisis kewangan. Pembayaran balik hutang oleh kerajaan dan isi rumah, khususnya Amerika Syarikat, juga telah mengukuhkan lagi trend ini. Pengurangan hutang, khususnya oleh bank-bank, telah memberikan kesan pada tahun 2009, berikutan tindakan oleh bank-bank di Amerika Syarikat untuk mengukuhkan kedudukan modal masing-masing, dan yang lebih terkini oleh bank-bank di Eropah untuk memenuhi keperluan kecukupan modal yang baharu. Bagi menghadapi keadaan yang mencabar dalam aktiviti pemerolehan modal, sebahagiannya dapat dicapai melalui usaha mengurangkan aset, sama ada melalui penjualan aset, khususnya dalam ekonomi yang berprestasi baik, atau penarikan balik pinjaman.

Operasi ini bukan sahaja mempunyai implikasi terhadap harga aset tetapi pada pergerakan mata wang, kerana dana daripada penjualan aset dibawa balik ke negara asal. Aliran modal yang bertukar arah berikutan pembayaran balik hutang itu turut disusuli oleh pembetulan dalam harga aset dan susut nilai dalam mata wang. Bagi ekonomi sedang pesat membangun, mempunyai pasaran kewangan yang lebih maju dan liberal akan memberikan kesan yang lebih ketara daripada aktiviti tersebut, dan tahap turun naik yang lebih besar dalam harga aset dan pergerakan mata wang.

Kesan limpahan dasar global juga telah mempengaruhi ekonomi benar melalui perdagangan dan aliran pelaburan. Ekonomi dunia, termasuk ekonomi sedang pesat membangun, telah mendapat manfaat yang amat besar daripada rangsangan fiskal yang menyokong pemulihan ekonomi. Walau bagaimanapun, apabila kemerosotan dalam kemampanan fiskal telah menjadi nyata, kesan daripada pengurangan perbelanjaan awam terhadap pertumbuhan telah menyumbang kepada aktiviti perdagangan dunia dan pelaburan merentas sempadan yang makin perlahan. Sektor eksport dalam ekonomi sedang pesat membangun, khususnya di Asia, telah mengalami kelembapan yang ketara. Meskipun pelaburan langsung asing terus mengalir ke dalam ekonomi sedang pesat membangun khususnya di Asia, skala aktiviti pelaburan itu juga telah menjadi sederhana.

Pembaharuan pengawalseliaan pada peringkat antarabangsa dan inisiatif sehala dalam beberapa ekonomi maju yang utama juga memberikan kesan yang diingini dan yang tidak diingini. Pembaharuan itu, yang telah memberikan tumpuan pada penghasilan rangka kerja pengawalseliaan global yang lebih kukuh dan peningkatan daya tahan sistem perbankan, masih lagi pada peringkat awal pelaksanaan. Walaupun terlalu awal untuk menyatakan kebimbangan terhadap piawaian kehematan yang baharu tersebut, kebimbangan ini bagaimanapun adalah perlu untuk memastikan bahawa manfaat daripada daya tahan sistemik yang lebih kukuh akan melebihi sebarang kos terhadap proses pengantaraan kewangan dan ekonomi benar berfungsi dengan cekap.

Bagi Asia, piawaian baharu ini menyumbang secara positif kepada integrasi kewangan serantau kerana menggalakkan pendekatan serantau yang lebih konsisten dalam pengawalan. Piawaian ini turut berfungsi untuk mengukuhkan pengaturan kestabilan kewangan serantau, melalui rangka kerja yang lebih mantap untuk pengawasan institusi kewangan yang penting, secara sistematik pada peringkat serantau. Oleh itu, pembaharuan ini telah menggalakkan peningkatan komunikasi dan penyelarasan yang lebih rapi terhadap perkembangan kestabilan kewangan antara para pengawal selia di rantau Asia.

Namun begitu, pembaharuan kewangan ini terus memberikan cabaran kepada ekonomi sedang pesat membangun. Secara khususnya, preskripsi pengawalseliaan yang seragam bertentangan dengan struktur pengawalan yang setara dengan risiko. Inisiatif pengawalseliaan secara bersendirian lain, walaupun tidak perlu dilaksanakan di

luar negara-negara tersebut, juga semakin berpotensi untuk memberikan kesan yang lebih meluas, berikutan operasi merentas sempadan yang nyata oleh institusi terbabit.

Keutamaan Dasar Ekonomi Sedang Pesat Membangun di Asia

Saya akan beralih pula kepada keutamaan dasar ekonomi sedang pesat membangun di Asia. Meskipun kebanyakan ekonomi sedang pesat membangun adalah kukuh ketika menghadapi krisis kewangan global, penggubal dasar terus menghadapi cabaran persekitaran ekonomi global yang lebih lemah serta kesan limpahan daripada dasar global. Walaupun ekonomi sedang pesat membangun di Asia telah dipengaruhi oleh perkembangan luaran ini, kebanyakannya telah menunjukkan daya tahan masing-masing pada tempoh ini. Saya akan menumpukan ucapan ini pada dasar-dasar yang telah menyumbang kepada daya tahan ini. Pertama, daya tahan ini adalah hasil daripada dasar-dasar yang dilaksanakan serta pembaharuan kewangan dan ekonomi sepanjang tempoh sedekad yang lalu berikutan krisis kewangan Asia. Kedua, terdapatnya instrumen yang telah dipertingkat dan fleksibiliti dasar untuk dilaksanakan dalam persekitaran ini. Ketiga ialah peningkatan kerjasama dan pemuafakatan di Asia dalam bidang pengawasan, penilaian risiko dan kelemahan kepada rantau ini, dan dalam mempertimbangkan pilihan dasar untuk menangani banyak cabaran baharu.

Satu anjakan dasar yang penting berikutan krisis kewangan Asia ialah usaha menyeimbangkan semula ekonomi dan mempelbagai sumber pertumbuhan. Ini telah melibatkan pelbagai dasar dan pembaharuan untuk menggalakkan permintaan dalam negeri, terutamanya dalam aktiviti penggunaan dalam negeri dan pelaburan oleh sektor swasta. Dasar makroekonomi yang akomodatif secara umumnya disokong oleh dasar dan pembaharuan untuk mengukuhkan sistem kewangan bagi memastikan bahawa permintaan dalam negeri disokong oleh sektor kewangan. Dengan peningkatan dalam pendapatan, aktiviti penggunaan dan pelaburan swasta telah berkembang dengan ketara dan menjadi pemacu utama pertumbuhan di Asia. Secara kumulatif, peningkatan permintaan dalam negeri di rantau ini telah mentransformasikan Asia untuk menjadi pasaran pengguna yang amat luas. Keadaan ini juga telah mendorong perdagangan antara rantau yang lebih besar yang saling memperkukuh pertumbuhan di rantau ini. Daripada diterajui eksport, permintaan dalam negeri kini telah menjadi sumber pertumbuhan yang penting. Lantaran itu, Asia kini telah beralih daripada menjadi pengeluar global kepada pengguna global.

Pelbagai pembaharuan kewangan yang dilaksanakan dalam beberapa ekonomi sedang pesat membangun di Asia telah mewujudkan pengantara kewangan yang kukuh dari segi penampan modal dan mudah tunai, serta amalan pengurusan risiko dan tadbir urus yang lebih baik. Ini telah membolehkan proses pengantaraan kewangan terus berfungsi tanpa gangguan semasa krisis kewangan global baru-baru ini. Rangka kerja pengawalseliaan yang lebih menyeluruh juga telah dilengkapkan dengan pengaturan pengawasan yang dipertingkat dan pengawasan penyeliaan yang lebih intrusif. Pelbagai instrumen dasar, termasuk dasar kehematan makro, telah diperkenalkan untuk mengurangkan dan menguruskan risiko yang berpunca daripada lebihan dan peningkatan ketidakseimbangan dalam sistem kewangan. Peluang itu juga telah diambil oleh kebanyakan bank pusat di rantau ini untuk mengembalikan kadar faedah pada paras yang wajar sebaik sahaja berlakunya pemulihan. Kadar faedah, walaupun masih akomodatif, telah dinaikkan daripada paras terendahnya. Seterusnya, dengan pasaran kewangan yang lebih maju, kini kejutan lebih tersebar ke seluruh sistem kewangan. Semua ini telah membolehkan sistem kewangan menjadi pengantara aliran modal yang lebih baik dalam persekitaran turun naik aliran modal yang tinggi.

Walaupun begitu, aliran modal yang melonjak dan berubah arah terus menjadi cabaran utama kepada pelaksanaan dasar. Strategi dasar yang khusus juga telah dilaksanakan untuk mengurangkan kemungkinan ketidakstabilan akibat aliran modal ini. Pembaharuan kewangan berikutan krisis kewangan Asia telah menyebabkan sistem kewangan di Asia beralih ke arah sistem yang lebih berorientasikan pasaran dan meningkatkan fleksibiliti kadar pertukaran. Ini telah membantu meningkatkan keupayaan untuk membuat penyesuaian terhadap turun naik yang meningkat dalam sistem kewangan. Kemajuan selanjutnya dalam liberalisasi juga telah meningkatkan potensi dalam menjalankan urus niaga pertukaran asing, termasuk urus niaga dalam portfolio luaran dan pelaburan langsung di luar negara. Ini telah menghasilkan aliran modal dua hala yang lebih terkawal, lantas menyumbang kepada keadaan yang lebih teratur dalam pasaran kewangan.

Langkah-langkah pengurusan mudah tunai, pengawalan berhemat termasuk langkah-langkah kehematan makro, dan langkah-langkah intervensi yang lebih giat termasuk sekatan ke atas aliran seperti ini juga telah dilaksanakan dalam pelbagai peringkat untuk menghadapi turun naik dalam aliran modal. Sebahagian besar pengawalan berhemat telah dilaksanakan, seperti pengenaan siling dan had pendedahan luaran, atau tempoh minimum pemegangan bagi instrumen domestik tertentu, tetapi yang tidak membuat perbezaan mengikut pemastautin,. Secara keseluruhan, ini telah membolehkan sektor kewangan, pasaran dan ekonomi untuk berfungsi tanpa sebarang gangguan semasa tempoh krisis kewangan global.

Meskipun dasar-dasar pada peringkat negara adalah penting, dasar ini telah dilengkapkan dengan tahap kerjasama dan pemuafakatan serantau yang lebih tinggi. Rantau Asia kini lebih ke hadapan dalam bidang pengaturan pengawasan, jaring keselamatan kewangan dan pengurusan krisis. Rangka kerja yang diwujudkan semasa tempoh ekonomi yang baik ini juga disokong oleh usaha yang berterusan dalam membangunkan persekitaran pengawalseliaan yang konsisten memandangkan kehadiran bank-bank Asia yang lebih banyak di setiap negara. Ini diperkukuh oleh kerjasama antara penyelia negara dan dalam pembangunan pengaturan bagi penyelesaian merentas sempadan.

Platform serantau telah diwujudkan bagi tujuan mengadakan forum yang berstruktur untuk menilai risiko dan kelemahan dalam rantau ini, bagi memastikan tindakan pencegahan awal dapat diambil. Usaha sama juga terus dilaksanakan dalam bidang pembangunan infrastruktur kewangan serantau, termasuk pasaran kewangan dan sistem pembayaran untuk memudahkan pengantaraan sumber kewangan yang cekap di rantau ini. Usaha sama juga diadakan dalam bidang pencegahan pengubahan wang haram, untuk memastikan integriti sistem kewangan yang semakin bersepadu di Asia. Seterusnya, usaha sama juga telah mencapai kemajuan dalam bidang pembinaan keupayaan, bagi mengukuhkan keupayaan institusi bank-bank pusat di rantau ini menangani cabaran baharu dalam persekitaran yang baharu.

Akhir sekali, salah satu trend yang paling penting tetapi kurang diberikan perhatian dalam kebanyakan ekonomi sejak dua dekad kebelakangan ini ialah peningkatan yang ketara dalam ketidaksamarataan di dalam ekonomi. Krisis ekonomi telah memburukkan trend ini memandangkan keadaan pengangguran yang tinggi di banyak bahagian dunia. Dalam banyak bidang penggubalan dasar, ketidaksamarataan seringkali tidak diberikan pertimbangan yang sewajarnya. Di Asia, keadaan ini sedang ditangani pada dua peringkat - pada peringkat negara adalah bagi membangunkan sistem kewangan yang inklusif dan jaring keselamatan sosial yang lebih baik. Pada peringkat serantau pula, supaya inisiatif serantau menjadi inklusif, bagi memastikan, tanpa mengira peringkat pembangunan, negara-negara dalam kumpulan ini akan membina kemampuan dan keupayaan masing-masing untuk memperoleh manfaat daripada kemajuan di rantau ini.

Kesimpulan

Saya ingin mengakhiri ucapan ini dengan menyatakan bahawa dasar global yang baharu telah mengambil kira cabaran landskap ekonomi dan kewangan global yang baharu. Dengan dunia yang semakin saling berhubung dan saling bergantung ini, pengukuhan dimensi merentas sempadan dalam penggubalan dasar merupakan satu keperluan.

Asia telah mengambil kesempatan daripada tempoh yang secara relatif stabil ini untuk memperkukuh integrasi ekonomi dan kewangan, serta mengukuhkan potensi ekonomi negara. Walau bagaimanapun, Asia akan terus terdedah kepada perkembangan luaran dan kejutan pada masa hadapan. Untuk bersiap sedia menghadapi kemungkinan ini dengan lebih baik, keutamaan dasar adalah untuk membina daya tahan. Ini bukan hanya dengan mempunyai penampan dan keupayaan keinstitusian, tetapi juga untuk secara kolektif menguruskan cabaran yang baharu, dan sekali gus bersedia untuk menyumbang dengan lebih kukuh lagi dalam membina kestabilan dan pertumbuhan ekonomi global.

Forum Kewangan Islam Global 2012
Kuala Lumpur, 19 September 2012

Ucapan Alu-aluan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Dekad ini merupakan tempoh perubahan paling besar dalam landskap kewangan global. Dunia kini juga sedang berhadapan dengan impak krisis kewangan global yang berterusan. Meskipun persekitaran kewangan dan ekonomi global kini kian mencabar, kewangan Islam masih terus berkembang. Tempoh ini telah menjadi suatu penentu buat kewangan Islam. Pertumbuhan pantas serta pengantarabangsaan kewangan Islam yang giat dalam dekad ini telah meningkatkan peranannya dalam memperkukuh hubungan ekonomi antarabangsa antara rantau yang berlainan di dunia.

Saya amat berbangga dan berbesar hati kerana berpeluang mengalu-alukan kedatangan anda semua ke Forum Kewangan Islam Global (Global Islamic Finance Forum, GIFF) 2012 yang ketiga pagi ini. Terlebih dahulu, saya ingin merakamkan penghargaan kepada Yang Berhormat Timbalan Perdana Menteri Republik Turki, Tuan Yang Terutama (TYT) Ali Babacan atas kesudian beliau memenuhi undangan menyampaikan Syarahan Awam di Forum hari ini. Kami amat berbesar hati atas kehadiran TYT dan merasa bangga kerana berpeluang mendengar syarahan oleh TYT.

Kewangan Islam: Memupuk Hubungan Global

Dimensi antarabangsa kewangan Islam ternyata semakin penting dalam era baharu ini. Kewangan Islam terus menunjukkan daya maju dan daya saingnya dalam persekitaran kewangan yang lebih liberal dan global. Saiz jumlah aset kewangan Islam kini melebihi USD1 trilion – hasil pertumbuhan yang berterusan sejak pertengahan tahun 1990-an. Kini terdapat lebih 600 institusi kewangan Islam yang sedang beroperasi di lebih 75 buah negara. Institusi perbankan Islam yang sedia ada juga semakin giat meluaskan operasi mereka ke negara-negara baharu, sekali gus meningkatkan aliran kewangan merentas sempadan. Bilangan peserta antarabangsa dalam pasaran kewangan Islam juga semakin bertambah.

Sejak lewat tahun 1990-an, pasaran sukuk telah muncul sebagai satu bentuk pengantaraan yang penting dalam kewangan Islam. Sukuk memainkan peranan penting dalam struktur pembiayaan projek infrastruktur, pelaburan dalam sektor utiliti, khususnya projek air dan tenaga, dan dalam sektor perkhidmatan iaitu dalam bidang pendidikan, penjagaan kesihatan dan pengangkutan. Kewangan Islam pada dasarnya menyediakan tawaran nilai (value propositions) yang jelas kepada para penerbit dan pelabur global. Bagi penerbit, terdapat akses kepada sumber dana dan mudah tunai baharu. Juga, melalui langkah pengenalan kelas aset baharu, pelabur dapat meraih manfaat daripada pempelbagaian portfolio dan peluang pelaburan baharu yang sejajar dengan aktiviti pelaburan yang produktif.

Pengantarabangsaan kewangan Islam: Manfaat yang Saling Memperkukuh

Kekukuhan kewangan Islam berakar umbi daripada fungsi menyediakan perkhidmatan kepada ekonomi benar. Satu ciri penting kewangan Islam ialah transaksi kewangannya perlu berlandaskan transaksi ekonomi yang sebenar. Oleh itu, apabila kewangan Islam merentas sempadan negara, ia memudahkan aliran kewangan lantaran menyokong aliran perdagangan dan pelaburan antarabangsa.

Hasilnya, hubungan ekonomi boleh ditingkatkan dan kesalinghubungan ekonomi antara satu sama lain diperkukuh.

Dalam persekitaran global semasa, ekonomi sedang pesat membangun telah menunjukkan daya tahannya dengan keupayaannya untuk terus mencatat pertumbuhan meskipun terdapat perkembangan global yang lebih sederhana. Oleh itu, prospek bagi pertumbuhan yang saling memperkukuh adalah amat cerah berikutan kesalinghubungan ekonomi yang lebih ketara. Perdagangan dalam kalangan ekonomi sedang pesat membangun kini mencakupi lebih separuh daripada jumlah perdagangan dunia. Permintaan dalam ekonomi sedang pesat membangun yang semakin meningkat juga menjana peluang pelaburan. Dalam persekitaran ini, kewangan Islam berpotensi besar untuk memudahkan aliran perdagangan dan pelaburan yang saling memperkukuh. Dalam usaha membangunkan Malaysia sebagai hab kewangan Islam, hasrat kami adalah untuk menjadikan hab ini berkait rapat dengan rangkaian hab kewangan yang lain. Dengan berbuat demikian, hubungan ekonomi kami dengan negara lain di dunia akan dapat ditingkatkan.

Pengantarabangsaan kewangan Islam yang lebih nyata akan mempengaruhi corak integrasi kewangan dan ekonomi global, dan secara khusus, membantu mewujudkan kembali integrasi kewangan dan ekonomi antara negara di sepanjang laluan sutera lama dari Asia ke Turki dan Timur Tengah serta Afrika, dan ke pasaran kewangan yang telah lama berkembang dan ekonomi maju. Pada awal dekad ini, aktiviti perdagangan telah beralih ke arah ekonomi sedang pesat membangun yang mencakupi 63 peratus atau USD37 trilion daripada jumlah perdagangan dunia pada akhir tahun 2011, iaitu peningkatan sebanyak 17 peratus berbanding sedekad yang lalu.

Sementara sektor perbankan Islam memainkan peranan penting sebagai pengantara aliran kewangan merentas sempadan, pasaran sukuk pula menjadi segmen penting dalam kewangan Islam kerana menyediakan platform untuk mewujudkan kesalinghubungan antarabangsa. Pasaran sukuk telah menunjukkan keupayaannya menjadi pengantara dana merentas sempadan dan telah menyumbang kepada pengagihan dana yang efektif dalam sistem kewangan global. Sukuk melambangkan produk yang benar-benar bersifat global bagi aktiviti perolehan dana dan pelaburan antarabangsa. Kini semakin banyak agensi pelbagai hala, negara, agensi Kerajaan dan syarikat, termasuk syarikat multinasional, bergantung pada pasaran sukuk untuk mendapatkan pembiayaan. Malah komposisi pelabur sukuk yang pelbagai merentas benua juga telah mempertingkat dimensi antarabangsa pasaran sukuk. Di Malaysia, pasaran sukuknya telah berkembang menjadi pasaran sukuk pelbagai denominasi mata wang dengan terbitan sukuk perintis dalam dolar AS, dolar Singapura dan Renminbi.

Pengantarabangsaan Kewangan Islam: Faktor Kejayaan Utama

Satu perkembangan baharu yang semakin nyata ialah pengantarabangsaan kewangan Islam yang berlaku dengan pantas, lantas memerlukan sokongan kuat tiga faktor penting bagi memastikan kemampanannya. Pertama, penawaran pelbagai rangkaian produk dan perkhidmatan kewangan Islam global bermutu tinggi yang boleh memenuhi keperluan perniagaan antarabangsa. Dalam fasa urus niaga antarabangsa yang makin meningkat, kewangan Islam perlu menjadi dinamik dan inovatif dengan penekanan terhadap usaha membangunkan penyelesaian kewangan yang pelbagai dan menyeluruh mengikut prinsip Syariah bagi memenuhi keperluan perniagaan yang berbeza-beza termasuk keperluan perniagaan antarabangsa yang seterusnya membantu pelaburan merentas sempadan.

Kedua, mempunyai pengantara dan peserta pasaran yang pelbagai dan dinamik yang berfokus global. Ini termasuk mempunyai peserta pasaran perbankan Islam, takaful dan pasaran modal yang operasinya melangkaui sempadan negara bagi merebut peluang pada

peringkat global. Penyedia perkhidmatan sampingan global yang mempunyai pengetahuan mendalam mengenai Syariah juga berperanan penting dalam menyediakan perkhidmatan profesional sokongan buat pengantara dan peserta pasaran tersebut untuk melaksanakan aktiviti merentas sempadan dengan berkesan.

Selain itu, bekalan tenaga mahir yang diperlukan juga merupakan satu lagi faktor penting dalam memacu sektor kewangan Islam ke arah pengantarabangsaan yang lebih luas. Landskap kewangan baharu memerlukan bekalan tenaga mahir perniagaan yang bertaraf dunia dan ahli lembaga pengarah yang arif tentang risiko berkaitan dengan pengantarabangsaan. Kerjasama lebih erat antara industri dengan penyedia perkhidmatan pendidikan adalah penting dalam menyokong keperluan tenaga mahir industri ini dalam fasa pembangunan baharunya. Hari ini, kita akan menyaksikan Memorandum Persefahaman (MoU) antara peserta industri dengan institusi akademik ditandatangani. MoU ini bertujuan untuk menubuhkan pusat penyelidikan pengurusan kekayaan Islam. Usaha yang wajar ini adalah khusus untuk menghasilkan penyelidikan gunaan dalam bidang pengurusan kekayaan Islam. Usaha ini dijangka menggalakkan inovasi yang akan memberikan manfaat global dan juga menyumbang kepada penetapan piawaian industri dalam komponen penting industri kewangan Islam.

Ketiga, hubungan dan kaitan yang efektif antara pasaran kewangan global akan dibantu oleh pendorong perniagaan, khususnya dalam bidang perundangan, percukaian dan pengawalan. Landskap global baharu yang bercirikan aliran kewangan merentas sempadan yang meningkat antara rantau yang berbeza bangsa dan budaya turut menekankan keperluan yang lebih tinggi untuk mengetahui dan memahami amalan dalam negara yang berbeza. Keperluan amat penting ini membawa kepada permintaan tinggi terhadap penggunaan dokumen dan perjanjian yang standard dalam kalangan peserta pasaran kewangan bagi meningkatkan kecekapan, ketelusan dan keseragaman pasaran, di samping mengurangkan kos transaksi dalam usaha kita merapatkan kesalinghubungan global. Dokumen dan amalan yang standard bagi sebilangan produk telah diterima pakai oleh negara-negara melalui perjanjian dua hala dan pelbagai hala. Ini telah memudahkan terbitan instrumen pasaran kewangan dan menyumbang kepada peningkatan mudah tunai dalam pasaran kewangan Islam serta kesalinghubungan antara pasaran yang lebih tinggi. Pemahaman dan kejelasan yang lebih mendalam mengenai hal-hal Syariah juga akan membantu ke arah penumpuan dan pengharmonian pentafsiran tersebut merentas negara sekali gus menyumbang kepada pembangunan produk dan perkhidmatan kewangan Islam.

Merealisasikan Potensi Merentas Sempadan dan Meningkatkan Hubungan Ekonomi antara Negara

Melalui jangkauan antarabangsa dan keupayaan menyediakan penyelesaian kewangan yang menyeluruh, kewangan Islam telah membuka sempadan baharu berserta peluang baharu. Sambil kita memasuki persekitaran global yang semakin tidak pasti, kita juga wajar mengkaji semula strategi untuk meningkatkan daya tahan kewangan Islam.

Forum Kewangan Islam Global 2012 ini yang bertemakan “Pengantarabangsaan Kewangan Islam: Meningkatkan Hubungan Ekonomi Antara Negara” tertumpu pada prospek antarabangsa industri kewangan Islam dan potensi peranannya yang besar dalam memperkukuh hubungan ekonomi merentas sempadan. Lebih 500 peserta dari lebih 50 negara dari seluruh dunia berkumpul hari ini di Forum ini untuk meneliti prospek ini. Dalam program plenari dan program serentak termasuk Forum Pengawal Selia, Forum Cendekiawan Syariah Antarabangsa, Persidangan Pengurusan Mudah Tunai Islam Global dan Forum Percukaian Kewangan Islam Global, satu acara kemuncak baharu

yang turut diadakan ialah Forum Meningkatkan Hubungan Ekonomi Antara Negara yang bertujuan membincangkan prospek dan peluang kewangan Islam merentas sempadan serta meneliti kesalinghubungan pasaran yang boleh dijalin melalui kewangan Islam. Beberapa MoU penting juga akan ditandatangani sepanjang Forum ini, lantas menyerlahkan komitmen dan kerjasama antarabangsa yang semakin kukuh.

Sebagai mengakhiri ucapan saya ini, izinkan saya melahirkan penghargaan kepada barisan penceramah terkemuka atas sumbangan mereka sepanjang GIFF 2012 ini. Saya juga ingin merakamkan ucapan penghargaan sekali lagi kepada Yang Berhormat Timbalan Perdana Menteri Republik Turki, TYT Ali Babacan atas kesudian beliau meluangkan masa dan menyampaikan ucapan pada Forum ini.

Seminar Mengenai Penyelesaian Perdagangan dan Pelaburan Renminbi di Malaysia: Prospek Akan Datang Kuala Lumpur, 27 September 2012

Ucaptama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Perubahan dalam konfigurasi ekonomi global adalah ketara sepanjang dekad ini. Dalam landskap yang berubah ini, Asia muncul sebagai komponen yang semakin penting dalam ekonomi dunia. Dalam tempoh ini, kebanyakan ekonomi Asia telah mencatat pertumbuhan ekonomi yang sangat tinggi meskipun dalam persekitaran yang mencabar. Dengan pendapatan yang meningkat di rantau ini, pasaran Asia secara kumulatif juga telah menjadi sangat besar. Trend ini seterusnya telah mendorong kepada peningkatan aktiviti perdagangan dan pelaburan serantau. Trend terkini yang baru muncul di rantau Asia ialah peningkatan dalam integrasi kewangan serantau yang memudahkan peningkatan dalam aliran kewangan merentas sempadan di rantau ini yang membiayai aktiviti pelaburan yang produktif.

Susulan krisis kewangan global yang berlaku baru-baru ini, cabaran paling nyata yang dihadapi ekonomi dunia adalah dalam memastikan kekukuhan ekonomi yang berterusan. Meskipun kebanyakan ekonomi setiap negara telah melaksanakan pelbagai langkah dasar untuk menggalakkan pertumbuhan, tidak kurang penting ialah usaha untuk mengekalkan perdagangan dunia yang akan saling memperkukuh pertumbuhan global. Perkembangan ekonomi Republik Rakyat China (RR China) dalam perubahan global ini serta pengaruh renminbi yang semakin meningkat membawa kepada suatu era baharu yang mencabar. Dari segi saiz dan prestasi ekonominya, RR China mempunyai potensi besar untuk menyumbang kepada pertumbuhan dunia. Permintaan, perdagangan dan aktiviti pelaburan merentas sempadannya akan mengukuhkan potensi ini. Trend penggunaan renminbi dalam penyelesaian perdagangan dan aktiviti pelaburan merentas sempadan sejak kebelakangan ini akan memudahkan potensi ini.

Saya berbesar hati untuk mengalu-alukan kehadiran tuan-tuan dan puan-puan sekalian ke Seminar Penyelesaian Perdagangan dan Pelaburan Renminbi. Saya juga ingin mengambil peluang ini untuk mengalu-alukan kehadiran penceramah yang diundang daripada People's Bank of China dan Kementerian Perdagangan (Mofcom) RR China. Saya juga ingin mengalu-alukan ahli panel daripada industri kewangan dan sektor korporat yang ada bersama-sama pada hari ini untuk berkongsi pengalaman mereka beroperasi dalam persekitaran ekonomi dan kewangan semasa yang mencabar.

Hubungan ekonomi antara Malaysia dengan RR China telah lama terpahat dan terbina pada asas yang kukuh. Hari ini, RR China merupakan rakan perdagangan Malaysia terbesar yang merangkumi 14% daripada jumlah perdagangan negara. Malaysia juga mempunyai kedudukan sebagai rakan perdagangan RR China yang terpenting di rantau ASEAN. Perdagangan negara dengan RR China telah terus berkembang dan meningkat sebanyak 20% setahun pada dua dekad kebelakangan ini. Kini perdagangan dua hala negara dengan RR China ialah tujuh kali lebih tinggi daripada paras pada awal tahun 1990-an.

Hubungan ekonomi negara juga telah berkembang luas melangkaui perdagangan dan meliputi sektor perkhidmatan, khususnya sektor kewangan, pelancongan dan

pendidikan. RR China adalah antara lima pasaran pelancongan Malaysia yang terbesar dan warganegara RR China mewakili golongan pelajar asing yang terbesar di universiti dan kolej swasta di Malaysia. Pelaburan dua hala juga bertambah penting, terutama sekali dengan perjanjian antara kedua-dua Kerajaan baru-baru ini yang melibatkan pewujudan taman industri di kedua-dua negara. Asas kepada hubungan ekonomi dua hala yang kukuh ini ialah keupayaan untuk memanfaatkan sinergi dan kesalinglengkapan ekonomi yang wujud antara ekonomi kedua-dua negara secara berterusan.

Penggunaan renminbi untuk penyelesaian perdagangan merupakan pelindung yang semula jadi untuk perniagaan yang mempunyai obligasi renminbi. Penggunaan renminbi juga menghasilkan penjimatan kos dan mengurangkan risiko kadar pertukaran, khususnya pengurangan pendedahan kepada turun naiknya mata wang ketiga. Walaupun dolar akan terus kekal sebagai mata wang penting untuk penyelesaian obligasi perdagangan, ketersediaan renminbi akan membolehkan syarikat menggunakan mata wang alternatif untuk penyelesaian perdagangan tersebut.

Manfaat yang akan diraih mungkin besar memandangkan asas perdagangan yang luas dan semakin meningkat dengan RR China yang berjumlah RM167 bilion pada tahun 2011. Dalam melaksanakan urus niaga menggunakan mata wang tempatan, pengeksport dan pengimport di RR China akan dapat memansuhkan kos lindung nilai dan penukaran. Pengurangan kos urus niaga untuk pengeksport dan pengimport akan menyumbang kepada harga yang lebih berdaya saing untuk pengeksport dan pengimport. Walau bagaimanapun, manfaat sepenuhnya dijangka dapat direalisasikan secara berperingkat-peringkat. Manfaat ini akan bertambah apabila jumlah perdagangan yang diselesaikan dengan menggunakan renminbi meningkat dan mencapai jumlah yang kritikal dari segi saiz, dan seterusnya mendorong dalam merealisasikan ekonomi berskala.

Untuk renminbi dipertimbangkan sebagai mata wang pilihan oleh para pengeksport dan pengimport untuk menyelesaikan obligasi perdagangan mereka sebagai tambahan kepada mata wang utama yang digunakan, perlu wujud sumber pembiayaan renminbi yang cekap dan berdaya saing dari segi kos serta saluran pelaburan yang pelbagai. Khususnya, kemajuan peringkat awal dalam tiga bidang amatlah perlu bagi menyokong penggunaan renminbi, iaitu meningkatkan akses kepada mudah tunai renminbi, mempunyai infrastruktur dan rangka kerja sokongan, serta menyediakan maklumat mengenai penggunaan renminbi untuk transaksi perdagangan dan pelaburan produktif. Sejak lebih tiga tahun yang lalu, iaitu pada tahun 2009, Bank menandatangani Perjanjian Pengaturan Swap Mata Wang (Currency Swap Arrangement, CSA) dengan People's Bank of China, yang kemudiannya diperbaharui awal tahun ini dengan tambahan peruntukan sebanyak RMB180 bilion. Objektifnya adalah untuk memastikan bekalan renminbi tersedia dalam pasaran kewangan domestik bagi memenuhi permintaan sektor perniagaan.

Infrastruktur penting yang disediakan pada tahun 2010 ialah sebut harga langsung antara renminbi dengan ringgit dalam pasaran pertukaran asing antara bank dalam Sistem Perdagangan Pertukaran Asing China (China Foreign Exchange Trade System, CFETS). Selain itu, usaha telah diambil untuk meningkatkan ketelusan kadar pertukaran antara renminbi dengan ringgit bagi urus niaga penyelesaian berkaitan perdagangan. Pada bulan Mac tahun ini, sistem penyelesaian kasar masa nyata di Malaysia telah diperluas untuk meliputi perkhidmatan penyelesaian menggunakan renminbi. Usaha ini menyediakan platform penjelasan dan penyelesaian yang selamat dan cekap yang menyokong perdagangan dan aliran pelaburan dalam renminbi.

Program kesedaran di seluruh negara oleh Bank dengan kerjasama institusi perbankan dan dewan perniagaan juga telah meningkatkan kepekaan mengenai

renminbi bagi penyelesaian perdagangan dan pelaburan. Bank juga telah menyertai pasaran bon antara bank di China. Pada tahun 2011 sahaja, saiz penyelesaian perdagangan renminbi di Malaysia meningkat empat kali ganda berbanding paras setahun yang lalu sekali gus mencerminkan minat yang bertambah untuk menggunakan renminbi sebagai mata wang penyelesaian.

Penggunaan renminbi yang lebih meluas turut disokong oleh pelbagai peserta korporat dari segi saiz dan merentas semua sektor. Bukan sahaja bilangan peserta korporat bertambah, malah secara relatif terdapat anjakan penting dalam penggunaan renminbi sebagai mata wang penyelesaian perdagangan daripada syarikat lebih kecil kepada syarikat yang lebih besar. Penyertaan korporat juga menjadi lebih meluas daripada aktiviti ekonomi merentas segmen yang lebih besar, iaitu dalam industri berasaskan komoditi, serta sektor perkilangan dan perkhidmatan, termasuk pelancongan dan pendidikan. Jumlah institusi kewangan yang menyertai penyelesaian perdagangan menggunakan renminbi juga meningkat. Kini terdapat 19 institusi kewangan yang membantu penyelesaian perdagangan dengan menggunakan kaedah tersebut, iaitu pertambahan dua kali ganda berbanding dengan tahun 2009.

Baru-baru ini, terdapat peningkatan penggunaan renminbi sebagai mata wang pelaburan dan pendanaan. Pada tujuh bulan pertama 2012, deposit renminbi dalam sistem perbankan meningkat tiga kali ganda. Juga ketara ialah minat yang bertambah dalam usaha mendapatkan pembiayaan dalam renminbi untuk memenuhi keperluan pendanaan, dengan dua terbitan sukuk renminbi luar pesisir dari Malaysia dan terbitan bon renminbi oleh sebuah syarikat Malaysia.

Meskipun kemajuan yang dicapai setakat ini adalah sederhana, namun potensi adalah cerah memandangkan jumlah perdagangan dua hala merentas sempadan dan pelaburan langsung asing adalah besar antara ekonomi kita. Perdagangan yang diselesaikan dalam renminbi pada masa ini hanya mewakili lebih sedikit daripada 1% daripada perdagangan dua hala Malaysia dengan China. Terdapat potensi yang besar untuk trend ini meningkat. Di samping itu, aktiviti pendanaan dan pelaburan langsung asing dalam renminbi juga telah meningkat seiring dengan bertambahnya kesedaran mengenai penggunaan renminbi untuk penyelesaian transaksi perdagangan dan pelaburan langsung serta potensi untuk memperoleh dana oleh sektor perniagaan.

Yang penting dalam inisiatif ini ialah akses yang lebih luas kepada saluran pelaburan portfolio dalam renminbi. Dengan adanya bon dan sukuk renminbi serta produk kewangan lain untuk pelaburan portfolio, ia bukan sekadar menggalakkan penerimaan dalam renminbi (renminbi receivables) bahkan membantu mewujudkan kelompok mudah tunai renminbi yang didorong oleh perdagangan dalam pasaran Malaysia. Satu lagi saluran penting yang akan menyokong penggunaan renminbi dalam perdagangan dan pelaburan ialah repatriasi ke China sebagai pelaburan langsung asing dalam sektor benar.

Usaha memperoleh dana dalam renminbi juga merupakan satu lagi bentuk perkhidmatan kewangan dalam sistem kewangan Malaysia. Ini terutamanya wujud dalam saluran konvensional oleh institusi perbankan dan terbitan instrumen renminbi dalam pasaran bon dan sukuk di Malaysia. Malaysia bukan sahaja mempunyai pasaran sekuriti hutang terbesar di Asia Tenggara bahkan merupakan pusat antarabangsa terbitan sukuk yang terkemuka. Kedua-dua pasaran tersebut sedang berkembang sebagai pasaran bon dan sukuk pelbagai mata wang. Berlandaskan saiz pasaran dan infrastruktur sokongannya, Malaysia berada pada kedudukan yang baik untuk merealisasikan potensi pertumbuhan bon renminbi dan sukuk.

Dengan pasaran renminbi yang semakin berkembang, lebih banyak maklumat diperlukan untuk menimbulkan kepekaan terhadap perkembangan pasaran. Sambil kita beralih ke arah penggunaan mata wang

lain untuk penyelesaian perdagangan, sektor perniagaan juga perlu membina kepakaran baharu, membangunkan pengaturan baharu dan menjalin rangkaian perhubungan baharu.

Izinkan saya merumuskan ucapan saya ini. Oleh sebab Asia, dan China khususnya, menjadi semakin penting dalam ekonomi global, tindak balas dinamik diperlukan dalam persekitaran operasi yang sedang kita hadapi. Salah satu perubahan yang akan membentuk sistem kewangan antarabangsa pada masa akan datang ialah peranan renminbi yang lebih besar dalam perdagangan dan kewangan. Walaupun mata wang rizab antarabangsa akan kekal penting, perkembangan ini menandakan bahawa terdapat satu mata wang tambahan dalam sistem kewangan antarabangsa. Perkembangan ini dijangka berlaku apabila ekonomi dunia menjadi semakin berbilang polar.

Dalam persekitaran ekonomi dan kewangan yang semakin kompleks dan mencabar, yang lantas menjadikannya lebih mudah terdedah kepada ketidaktentuan dan ketidakpastian, trend untuk mempelbagaikan risiko akan menjadi lebih ketara. Dalam memberikan laluan kepada langkah pempelbagaian, langkah ini juga akan membawa kepada kestabilan global secara keseluruhan dalam sistem kewangan antarabangsa. Di pihak kami pula, Bank komited untuk bekerjasama dengan pihak berkuasa China untuk memudahkan penggunaan renminbi yang bertunjangkan aktiviti sektor benar untuk kepentingan ekonomi kita bersama. Seminar hari ini akan membincangkan isu berkaitan penggunaan renminbi dalam perdagangan dan pelaburan. Sebagai penutup, saya berharap agar seminar ini akan menjadi platform pertemuan yang berjaya lagi produktif buat anda semua.